STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 07597

DER MEDALYON

Zalmen Zylbercweig

•

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

דער

מעדאליאן

פארס אין 1 אקט.

פריי בעארבייט

דורך ז. זילבערצווייג.

פעטריקאוו.

געזעצט ביי ב. ליבעסקינד. פעטריקאוו.

פּערזאָנען:

מאַריץ שטיין.

ראָזא, זיין טאָכטער.

פעליקס ברוים.

העניק בלום.

רעדער, שטיינ׳ס דינער, א טויבער.

די האַנדלונג קומט פֿאָר אויף א זומער־וואוינונג. א גאָרטען־צימער מיט א מיטעל־טיר.

בעמערקונג פֿאַר די שוישפּילער:

מאַריץ שטיין—א גרויסער העדר, אין מיטען קאָפּ א פּליך. אביסעל עובר ובטל׳דיג.

העניק בלום—א דאַרער, אויסגעצויגענער בחור מיט א מאָנאָקל.

רעדער—געווינטערמאַסען קאַריקאַטוריביש, דער גאַנצער איינאַקטער מוז געשפּילט ווערען אין אשנעלען טעמפּא און אביסער געטריבען ווערען אין שטרוש.

1 טער אויפטריט.

שטיין זיצט בײַם טיש, ארום איהם בלום און ברויט.

שטײַן: טרינקט, מײַנע הערען, טרינקט! אפשר שמעקט אײַך נישט דער ווײַן? ס' איז אבער עכטער שאמפאניער. אך, וואס פאר א שעהנעם טאג מיר האבען הײַנט דא אויף דער זומער-וואהנונג! יא, אשאר וואס מײַן טאבטערס געבורטס-טאג איז נאר איין מאל אינ'ם יאהר. מיר מוזען איהם טאקע גוט אויסניצען. טרינקט מײַנע הערען! (גיסט און פאר זיי)

בלום: כ'האב אבער שוין גענוג געטרונקען. הערר שטײַן!

שטײַן: שאדט נישט. איך האב אויך שוין גענוג געטרונקען, כ'בין אבער הײַנט אזוי גוט געשטימט ווי זעלטען ווען, און כ'וועל דעריבער נישט זשאלעווען קײַן גלעזעל. אבער, הערט, מײַנע הערען, וואס מיר איז פלוצלונג אײַנגעפאלען!

ברויט: וואס?

שטײַן: פאר וואס זאלען מיר נישט דעם הײַנטיגען טאג מאכען טאקע א יום-טוב אויף שטענדיג. כ'מײן, וואס וואלט געווען, ווען הײַנט, אינ'ם טאג פון

מיין טאַטע׳ס געבורטס-טאָג , וואָלט איך זי
אויך פערלאָבט, הא וואָס זאָגט איהר ?

בלום : יאָ, דער געדאַנק איז גרויסאַרטיג, (אַפּאַרט) ער מיינט
מיך !

ברויט : דאָס איז אַ גרויסאַרטיגער פּלאַן , (אַפּאַרט) מיך מיינט
ער !

שטיין : ס׳איז זאָגאַר נישט אַזוי גלייך , וואָרום מיר ברענ-
גען זיך דאַדורך געדעניוויליג אום איין גוטען טאָג
אינ׳ם יאָהר , און איך האָב אַזעלכע טעג אַזוי
ליעב . דאָך , וואָס געזאָגט, איז פערפאַלען , כ׳בין היינט
זעהר גוט געשטימט , און כ׳וויל, אַז מ׳זאָל מיך האָבען
צו געדענקען צו׳ם גוטען . יאָ , נאָך היינט בעקומט
מיין טאָכטער אַ חתן , אָבער ווּעמען אייגענטליך ?
(קוקט אויף ביידע)

ברויט : מיך , פערשטעהט זיך !

בלום : פערשטעהט זיך, מיך !

שטיין : כאַפּט נישט , מיינע העררען , דאָס לאָזט זיך נישט
אַזוי לייכט אָבמאַכען . ווער פון אייך עס זאָל זיין
דער גליקליכער , מוז מיין טאָכטער אַליין בעשטימען,
נאָר אויב כ׳האָב נישט קיין טעות , איז זי
מעהר געניינט צו אייך , העדר בלום !

ברויט : (אַפּאַרט) זאָל עס זיין מעגליך ? !

בלום : זעהר גוט .

שטיין : איך אָבער בעפאָרצוג קיינעם נישט , אַזוי אַז נאָר
אַ צופאַל קאָן מיר מאַכען געפעלען איינעם בעסער
פאַר׳ן אַנדערן . (הויבט זיך אויף) אָבער וואו שטעקט
דען דאָס מיידעל ? (רופט) ראָזאַ ! ראָזאַ ! זי מוז זיין
געגאַנגען אינ׳ם גאָרטען .

ברויט : (שפּרינגט אויף) איך וועל זי געהן זוכען !

בלום : (שפּרינגט אויף) איך וועל זי געהן זוכען !

שטיין : בלייבט, מיינע הערריען. יאָגט איך נישט. קיינער טאָר מיט איהר פריהער נישט רעדען. און כ׳האָב אויך מורא דערפאַר אליין צו לאָזען זי זוכען. קומט, איך געה אויך מיט.

אלע : (געהען און רופען) ראָזא! ראָזא!

ראָזא : (פון ווייטענ׳ס) דאָ בין איך, פאַפּא!

שטיין : אהא, זי קומט, מאָ קומט צוריק.

אלע : (געהען צוריק).

2־טער אויפטריט.

די פאָריגע, ראזא, (קומט שנעל אריין מיט בלומען אין די הענד).

ראָזא : אָט בין איך, פּאַפּא, דער גאָרטען איז פּראַכטפול. אשאָד, מיינע הערריען, וואָס איהר זענט דאָרט נישט געווען. אפשר וואָלט איהר אויך דאָס זעלבע גליק געהאַט וואָס איך.

אלע : וואָס פאַר אַ גליק?

ראָזא : כ׳האָב געפונען.

אלע : וואָס האָט איהר [האָסטו] געפונען?

ראָזא : אָט די בלומען, איהר זעהט!

אלע : כאַ ,,, כאַ ,,,

שטיין : יאָ דו ביזט אַ גליקליך מעדעל, דו וועסט געוויס געפינען אויך דיין אמת׳ן בעשערטען.

ראָזא : (גיט צו שמעקען ביידע הערריען די בלומען, און שטעלט זיך אַוועק ביי ברוינ׳ן)

גע‏ה נישט אוועק, דער פאַפּא מוז זיך היינט אלין

דערווייסען, און אַנ'עק זאָל עס נעהמען.

שמיין: זעץ דיך, ראָזא, און טרינק אביסעל וויין. נו קום אהער, ראָזא, גיב מיר אַ קוש!

ראָזא: (קושט איהם) מיין גוטער, ליעבער פאָטער!

ברוים: (אפארט) איצט וויל זי מיט איהם געווים רעדען.

ראָזא: פאַפּא, איך ....

שמיין: יאָ דו ביזט זעהר אַ גוט קינד, דו האָסט מיר נאָך קיינמאָל נישט פערשאַפט קיין עגמת נפש, און דו ווייסט דאָך שוין לאַנג, אַז כ'האָב געוואָלט, אַז דו ...

(קוקט זי דערשראָקען אָן) אָבער, ראָזא!

ראָזא: (פערוואונדערט) וואָס ?!

ברוים: (דערשראָקען, אַפּארט) וואָס איז געשעהן?

שמיין: וואו האָסטו דיין מעדאַליאָן?

ראָזא: (ריהרט אָן דעם האלז) מיין מעדאַליאָן?

שמיין: יאָ, דיין מעדאַליאָן.

ראָזא: דאָס איז מערקווירדיג, כ'האָב איהם ערשט פריהער, גאָר וואָס, געהאַט.

שמיין: אַלזאָ, האָסטו איהם פערלוירען? (שטעהט אויף בייז)

ראָזא: דאָס קאָן נישט זיין.

ברוים: איך האָב איהם ערשט פריהער, ביי'ם עסען נאָך געזעהן.

בלום: מיר דאַכט זיך, אַז ווען איהר זענט אריינגעקומען, זענט איהר איהם נאָך געגאַנגען אויפ'ן האלז.

אַלע: (געהמען זוכען איבער'ן צימער)

ראָזא: כ'קאָן עס נישט פערשטעהן!...

שמיין: (אויפגערעגט) איך פערשטעה עס יאָ, דו ביזט געוואָרען זעהר אונפאָרזיכטיג, וואָס אַרט דיך, טראַכטסטו זיך, דו פערלירסט עפּעס צו נישט. דיין פאַפּא איז גענוג רייך, און ער קאָן דיר קויפען אַ אנדערען

מעדאַליאָן.

בּרוים: בּערוהיגט איַיך, הערר שטיין, ס'וועט זיך צוריקגעפינען.

בלום: ס'מוז זיך צוריקגעפינען. בּערוהיגט איַיך!

שטיין: ניין, ס'וועט זיך שוין מעהר נישט צוריקגעפינען. איהר ווייסט דען וואָס זי האָט פערלוירען?

בּיידע: געוויס. אַ מעדאַליאָן.

שטיין: יאָ, אָבער וואָס אין איהם איז געווען?

בּרויט: געוויס, אַ בּריליאַנט.

בּלום: אַ דימאַנט, געוויס.

שטיין: ניין, נאָך עפּעס טייערעס, מיין פערשטאָרבּענע פרוי'ס האָר, וואָס זענען אַזוי ענליך צו מיינע, אַ, דאָס איז שרעקליך! דאָס מיידעל האָט מיר די גאַנצע שמחה צושטערט.

בּרוים: אָבער הערר שטיין, דער מעדאַליאָן וועט זיך דאָך אָבּזוכען, ער קאָן דאָך נישט פערשוואונדען ווערען.

בּלום: ריכטיג, פערשווינדען קאָן ער נישט.

שטיין: אויב אַזוי, מוז מען איהם געהן זוכען. (אבּ)

ראָזאַ: אַך, ווען מ'זאָל דעם מעדאַליאָן נישט געפינען, וועט דער פּאַפּאַ זיין שרעקליך בּייז. ער איז זעהר אַ גוּטער, נאָר אַ אויפגערעגטער.

בּלום: בּערוהיגט איַיך. פריילין, אַט נעהט דער דינער פונ'ם שבּנדיגען פּענסיאָנאַט, אפשר האָט ער איהם געפונען.

3'טער אויפטריט.

די פאַריגע (אָהן שטיינ'ן) רעדער.

רעדער: גוט מאָרגען, איהר קאָנט שוין געהן. אויף מיטאָג

אלע: האָט איהר עפּעס געפונען אויפ'ן וועג?

רעדער: וואָס?

ברויט: עפּעס אזעלכעס, וואָס גלאַנצט.

רעדער: וואָס, אַק־אַניץ, ניין, ביי אונז אינ'ם פענסיאָנאַט איז נישטאָ קיין קרענץ.

בלום: (שרייט איהם אינ'ם אויער אריין) אויב איהר האָט נישט עפּעס געפונען, א מעדאַליאָן?

רעדער: וואָס, אמעדאַליאָן? אפילו פאַר 10 מעדאַליאָן וועט איהר ביי אונז אינ'ם פענסיאָנאַט נישט בעקומען קיין קרענץ.

ראָזא: כ'האָב פערלוירען דעם מעדאַליאָן, וואָס דער פאָפּא האָט מיר געשענקט.

רעדער: איהר דאַרפט נישט קיין שענק, ביי אונז אינ'ם פענסיאָנאַט קריגט מען אויך ביער.

ברויט: ער פערשטעהט נישט א וואָרט, וואָס מיר רעדען. כ'האָב גאָר פאַרגעסען, אז ער איז טויב.

בלום: מ'וועט מוזען מיט איהם מיטגעהן און צוזאַמען זוכען. וואו זענט איהר אלץ געווען, פריילין?

ראָזא: וואו כ'בין געווען? פרעגט בעסער, וואו בין איך נישט געווען, כ'בין די גאַנצע זומער־וואָהנונג עטליכע מאָל דורכגעגאַנגען.

ברויט: אויב אַזוי, איז דאָס זוכען אַ שען שטיקעל אַרבייט. פערפאַלען, מיר מוזען אָבער געפינען דעם מעדאַליאָן.

בלום: (גיט רעדערן צו פערשטעהן אַלץ אויף שטום-לשון)

רעדער: אַהאַ, איצט פערשטעה איך. (צו ראָזאַ'ן) פרייליין, ביז איצט האָב איך איהם נאָך נישט געפונען, נאָר בין איך נישט אַ יוד געבּוירען, אויב כ'וועל איהם נישט געפינען. (אָב)

ראָזאַ: כ'גלויב אייך.

בלום: און איך וועל העלפען זוכען. (אָב)

4־טער אויפטריט.

ברויט, ראָזאַ.

ראָזאַ: (צו ברויט'ן, וואס וויל אויך געה;) בלייב, פעליקס. איך וויל מיט דיר עפּעס רעדען.

ברויט: לעג אַלץ איצט אַוועק, און לאָמיר געהן זוכען דעם מעדאַליאָן. וועסט זעהן, דער פּאַפּאַ וועט נאָך בעשטימען, אַז ווער ס'וועט געפינען דעם מעדאַליאָן, דער וועט זיין דיין חתן. קום לאָמיר איהם זוכען און געפינען.

ראָזאַ: כאַ ... כאַ ... אַ שענע מעשה, און טאָמער געפינט איהם דער טויבער, וועט ער זיין מיין חתן ... כאַ ... כאַ ....

ברויט: וואס לאַכסטו, ס'קאָן דאָך נאָר זיין, דערווייל איז

דאָך נישט אַזוי .

ראָזאַ: כאַ ,,, כאַ ,,, נו , קום שוין , (גייען אָב)

5־טער אויפטריט.

שטיין אליין .

שטיין: קיינער נישטאָ , זעהר גוט , כ'האָב זיך אַזוי אָבגעמאַטערט פון דעם זוכען , אַז כ'וועל אָט אַזוי שטעהענדיג איינשלאָפען . (וועצט זיך) שרעקליך , די האָר וועט געפינען דער רוח ווייסט דאָרט ווער . אָ , כ'וועל מיר אַלע האָר פון'ם קאָפּ אויסרייסען , שרעקליך ! שרעקליך ! (שלאָפט איין)

6־טער אויפטריט .

שטיין , ראָזאַ , (קומט שטיל אריין) באַלד דערנאָך ברוין און בלום.

ראָזאַ: דער פאַפּאַ איז שוין דאָ , נאָר ער שלאָפט . זעהר גוט . אָך , ווען פעליקס וואָלט מאַכען געפונען דעם

מעדראַליאָן, אַ, אַט גענומען ער שוין, ער האָט זיך
נישט געפונען...

ברויט: (קומט אַריין) נישטאָ!

ראָזאַ: וואָס וועלען מיר איצט טהון? דער פּאַפּא וועט
אונז דערגעהן די טעג, איבערהויפּט צו ליב דער
מאַמאַ'ס האָר.

בלום: (קומט אַריין, דערזעהענדיג זיי, בלייבט ער שטעהן אין דער
מיטעל טהיר, און הערט זיך צו)

ברויט: אַ ווען נישט דאָס, וואָלט איך מיר שוין אַן עצה
געגעבען.

ראָזאַ: אַזוי?

ברויט: יאָ, גאַנץ איינפאַך, כ'וואָלט געקויפט אַן אַנדערן
מעדראַליאָן און פּטור. דער פּאַפּא האָט איהם זיכער
געקויפט דאָ ביי אונזער שכן, דעם יוועליר, און ער
האָט נאָך גענוג מעדראַליאָנען פון'ם זעלבען פאַסאָן.

ראָזאַ: אָבער דאָס וואָלט דאָך געווען אַ שווינדעל.

ברויט: אָבער, טייערע, פערגעס נישט, אַז אום ליבע
צו דיר. (קושט זי)

ראָזאַ: יאָ טייערער. (קושט איהם) אָבער די האָר?

ברויט: און דאָס איז נישט געפעהרליך.

ראָזאַ: וואָס הייסט?

ברויט: דעם פּאַפּאַ'ס האָר זענען דאָך ענהליך צו דער
מאַמאַ'ס... (נעהמט אַרויס אַ שערעל, און מאַכט פּאַנטאָמימיש,
ווי ער וואָלט שטיינ'ן אָבגעשניטען אַ פּאה)

ראָזאַ: דו, גנב!

ברויט: שטיל! (שערט אָב די פּאה) מיר האָבען גענוג!

ראָזאַ: און איצט לאָמיר זיך געהן פערשאַפען דעם מעדראַ-
ליאָן (אָב)

ברויט: אפשר וועט מען איהם נאָך געפינען (אָב)

7־טער אויפטריט.

בלום אליין.

בלום: (וואָס האָט זיך פריהער בעהאַלטען, קוממט ארויס) כאַ , , , כאַ , , , זיין פּלאַן געפעלט מיר , וואָס טהוט מען טאָקע , אך , ווען איך ברענג דעם אלטען דעם מעדאַליאָן , וואָלט ער מיר זיכער געגעבען זיין טאָכטער , וואו האָב איך אָבער אַ שערעל ? אַ , דער טויבער נעהם , אפשר האָט ער אַ שער ,

8־טער אויפטריט.

בלום . רעדער . שטיין , (שלאָפענדיג)

רעדער: נישטאָ !

בלום: איהר האָט אַ שער ?

רעדער: וואָס פאר אַ בער ? (אַנוועזענדיג אויף שטיינ׳ן) ער איז אַ בער ?

בלום: ניין, צו האָט איהר אַ שערל ? (ווייזט איהם אויף שטום־לשון)

רעדער: יאָ . ל׳ברענג איך באַלד (אב)

9'טער אױ פֿטרִיט.

בּרום אַלײן.

בּלום: און איצט שנעל צום יוּװעליר. דער אַלטער װעט נאָך שלאָפֿען ביז כ'װעל צוריק קומען (אב).

10'טער אױפֿטריט.

רעדער (קומט אַרײן).

רעדער: דאָ איז די שער, אָט עָר איז גאָר ניטאָ. (לײגט אַװעק די שער אױפֿ'ן טיש) דער אַלטער שלאָפֿט נאָך אַלץ, טראָג איך מיר אָב, װאָרום טאָמער כאַפּט ער זיך פּלוצלונג אױף פֿונים שלאָף, לאָזט ער אױס זײַן בּיטער הארץ צו מיר (אב).

11־טער אויפטריט.

בלום, שמײַן, (שלאָפענדיג)

בלום: (אַ מעדאַליאָן מיט אַ רויטען שטײן אין דער האַנד) „אַט האָב איך דעם מעדאַליאָן, וואָס געהמט מען אָבער די האָר. (קוקט אויפ׳ן שלאָפענדען) ער שלאָפט נאָך! און אַז ליגט די שער! (נעהמט שערען) אוי, ווי מעסט, נישט דורכצוקלעטערן, און דאָ כאַפט זיך דער אַלטער שוין אויף. פערפאַלען געבען!

שמײַן: (פונ׳ם שלאָף) טרינקט, מײַנע העררען!

בלום: ב׳חלומ׳ט זיך איהם נאָך, אַז ער זיצט בײַם טיש.

שמײַן: (פונ׳ם שלאָף) בלום איז אַ נאַר.

בלום: ער האָט מיך, ווײַזט אויס, נישט אַזוי שטאַרק ליב.

שמײַן: (אויפכאַפענדיג זיך) אַ, ה׳ בלום, וואָס זענען אַלע איבריגע?

בלום: זיי זוכען נאָך!

שמײַן: זוכען, וואָס זוכען זיי? (דערמאָנט זיך) אַ, יאָ, כ׳האָב שיער אינגאַנצען פערגעסען, כ׳וויל אָבער מעהר נישט דערין געדענקען..

בלום: (קוקט איהם אָן און לאַכט).

שמײַן: וואָס לאַכט איהר?

בלום: כ׳לאַך פון אײַער פריזירער. ער האָט אײַך אָבגעשוירען, אײַן פאה. און די אַנדערע געלאָזט.

שמײן: װאָס אַרט עס אײַך?

בלום: ע, ס'איז נישט שען. איהר װײסט, װאָס מיר איז אײַנגעפאַלען?

שמײן: װאָס?

בלום: ערלויבט מיר, אז כ'זאָל אײַך די אנדערע פאָר אויך אָבשנײַדען.

שמײן: װאָס פאַלט אײַך אײַן?!

בלום: איך בעט אײַך...

שמײן: אָבער צו װאָס? כע... בע..; נו. נעהמט א שעריעל און שערט זי אָב.

בלום: (שערט, ס'קומט איהם אָן שװער) פערטיג! (װײזט די פאָר בעהאַלטען פאַר זיך)

שמײן: גיט, די האָר מוזט איהר מיר געבען.

בלום: איך האָב זיי מיר גערעכענט צו נעהמען פאַר אַן אנדענקען.

שמײן: כ'װעל אײַך בעסער געבען אַן אַנדער אנדענקען. (נעהמט איהם צו די האָר).

בלום: אויב אזוי, װעל איך דויפען זוכען דעם מעראליאָן.

שמײן: שוין נישט נויטיג.

בלום: גיין, גיין. (אב).

12טער אויפטריט.

שמײן (אליין).

שמײן: װאָס לויפט ער, װאָס? נו, זאָל ער לויפען,

אָבער וואָס טהו איך מיט'ן ביסעל האָר ? אייגענטליך בין איך געווען אביסעל צו שטרענג צו ראָזא'ן, כ'האָב איהר געמאַכט צופיעל פאָרוואורפען, און זיך אליין צושטערט די גוטע שטימונג. כ'קאָן נאָך אָבער אלץ צוריק גוט מאַכען, ווארום וואָס וועט זיין, אז דער מעדאליאָן וועט צוריק זיין, איז דאָך אלץ אוים. און דער מעדאליאָן קאָן דאָך צוריק זיין. ווארום ווער זאָגט עס, אז מ'מוז איהם דורכאוים געפינען, אָט קאָן איך דאָך אריינגעהן צום שכנ'רינגען יוועליר, און קויפען פונקט אזא מעדאליאָן און א סוף. הא, נישט א גרויסארטיגער פלאַן ? יאָ, כ'געה שוין, און קויף א מעדאליאָן. און זאָלען זיי זוכען. (אב).

13־טער אויפטריט.

רעדער (אליין).

רעדער: אוי, ס'גאָר קיינער נישטאָ ? זיי זענען אורא־ אלע געגאַנגען זוכען. איך וועל מיך אויך געהמען זוכען, (זוכט אין די פלעשער און טרינקט) גאַנץ גוטער וויין, וואָס גבירים פערגינען זיך, אוי ווי ער שלעפערם אָבער איין... א... א... (שלאָפט איין).

14־טער אויפטריט.

בלום, רעדער (שלאָפענדיג).

בלום: (מיט'ן מעדאליאָן אין האנד) אָט בין איך, ה' שטיין! זעה נאָר, ער שלאָפט נאָך אַלץ! איצט מוז איך איהם אָבשניידען אַפּאָר האָר. אז נישט בין איך פערלוירען (שערט איהם אָב אַפּאָר האָר, לייגט זיי אריין אינ'ם מעדאליאָן און געהט אב).

רעדער: (כאפט זיך אן פארן קארק) אוי די פליגען, דעם טויט מאכען זיי מיר! (הויבט זיך אויף) ס'איז שוין צייט צו געהן, ווער ווייס, ווי לאנג איך בין דאָ אזוי געשלאָפען, נו, מ'מוז שוין געהן. (נעהמט מיט א פלאַש. פון וועלכער ער טרינקט).

15־טער אויפטריט.

שטיין (אליין).

שטיין: (מיט א מעדאליאָן אינ'ם האנד) א, פטור, כ'האָב א מעדאליאָן און א סוף, דער יוועליר האָט מיך אנגעקוקט ווי משוגע. עפּעס א אנגעלויף, — זאָגט ער, — הײַנט אויף די מעדאליאָנען, אלע ווילען

נאָר מעדאליאָנען, און אַלע נאָר דעם פאַסאָן, הא, וואָס פאַר אַ גוטען געשמאַק אין האָב . . . דאָס איז געוועזען דער לעצטער מעדאליאָן, ער איז זאַגאַר מיט אַ גרינגעם שטיין. און יענער איז געוועזען מיט אַ רויטען, נאָר אַלײן בעסער ווי גאָר ניִשט.

16'טער אויפטריט.

שטיין, ברויט, און ראָזא (אַרײַנקומענד).

ברויט: (האַלט דעם מעדאליאָן, אַזוי אַז שטיין זעהט איהם ניִשט) זעהר געעהרטער הערר . . .

ראָזא: טײַערער פּאַפּאַ . . .

שטיין: אָ, ראָזא, דו דאַרפסט וויסען, אַז דעם מעדאַליאָן . . .

ברויט: האָב איך געפונען! (ווײַזט זײַן מעדאַליאָן).

שטיין: (בעהאַלט זײַנעם) איהר האָט איהם געפונען? (אַפּאַרט) זעהר גוט, וואָס כ'האָב מיך ניִשט בראַמירט. (הויך) אָ, דאָס פרעהט מיך זעהר. יאָ, אָבער וואו בין איך געבליבען שטעהן?

ברויט: איהר האָט געוויס געוואָלט זאָגען אײַער טאָכטער אַ פּאָר ווערטער . . .

שטיין: יאָ, יאָ, כ'האָב איהר געוואָלט זאָגען, אַז זי איז שוין מעהר ניִשט קיין קינד, מ'דאַרף שוין טראַכטען וועגען . . .

ראָזא: כ'האָב שוין געטראַכט . . .

שטיין: נאָר געטראַכט, אָבער אויסגעקליבן האָסטו נאָך קיינעם נישט?

ראָזא: יאָ, טייערער פּאַפּאַ!

שטיין: אזוי. און ווער איז ער?

ראָזא: ער! (ווייזט אויף ברויטן) קיין אַנדערן נעהם איך נישט, איך ליעב איהם, טייערער פּאַפּאַ.

17'טער אויפטריט.

די פאָריגע, בלום.

בלום: (מיט א מעדאליאָן אין האַנד) הערר שטיין. הערר שטיין, איך האָב דעם מעדאַליאָן!

אלע: דעם מעדאַליאָן?

בלום: יאָ, דעם מעדאַליאָן (ווייזט איהם).

ברויט: א שענע מעשה, אויס שדוך!

שטיין: נאָר רוהיג, מיינע הערען, מיר האָבען, אלזאָ, צוויי מעדאַליאָנען, איינער איז זיכער א פאַלשער, ווייזט נאָר אַהער, הער בלום, אייער מעדאַליאָן.

ברויט: איך בין זיך מודה, אז...

שטיין: קיין וואָרט, איך וועל באַלד אלץ וויסען. (בעקוקט דעם מעדאַליאָן) הער בלום, און מיין פרוי'ס האָר?

בלום: אינוועניג.

ברויט: (צו ראָזא'ן) פערלירען אונזערע האָפנונגען, ליבע ראָזא.

ראָזא : (צו ברויט'ן) איך וועל זיך אָבער איינשפּאַרען, און זאָל דער פּאַפּאַ מיט איהם חתונה האָבען.

שטיין : וואָס איז דאָס ?

בלום : וואָס איז ?

שטיין : רויטע האָר ! מיין פּרוי'ס האָר זענען רויט געוואָרען ? ניין, מיין הערר. דאָס איז נישט דער ריכטיגער מעדאַליאָן, איהר גענאַרט מיך. איהר בעקומט נישט מיין טאָכטער.

ברויט : זעהט איהר שוין, אַז מיין מעדאַליאָן איז דער ריכטיגער. (גיט איהם צופעליג דעם מעדאַליאָן).

שטיין : יאָ, כ'האָב באַלד געוואוסט, אַז איהר זענט אַן עהרליכער, איהר האָט טאַקע פּערדיענט מיין ... (בעקוקט דעם מעדאַליאָן) אָבער וואָס איז דאָס ?

ראָזא :) וואָס איז שוין ווידער ?
ברויט :) (צוזאַמען) אַ נייע אָנשיקעניש שוין ווידער ?

שטיין : דער שטיין איז בלוי, און יענער, געדענק איך גוט, איז געווען רויט. ניין, דאָס איז נישט דער ריכטיגער, איהר גענאַרט מיך אויך, איהר בעקומט אויך נישט מיין טאָכטער.

אַלע : טאָ וואו זשע איז דער מעדאַליאָן ?

שטיין : וואו ער איז ? אָט דאָ איז ער, איך האָב איהם געפונען, און אייך מיינע הערען, האָב איך נאָר געוואָלט אויספּרובען. איהר זענט אַלע שווינדלער, אָבנאַרער, און אַזעלכע מענשען קאָן איך נישט געטרויען מיין קינד. ראָזא, דו דאַרפסט זיך שעצען גליקליך, וואָס דורך דעם מעדאַליאָן ביזטו געראַטעוועט געוואָרען פון אַן אומגליק, וואָס דו האָסט קענען געלערנט דעם כאַראַקטער פון די געמיינע, נידריגע מענשען, וואָס ...

18־טער אויפטריט.

די פֿאָריגע, רעדער.

רעדער: (קומט אריין מיט א מעדאַליאָן אינ׳ם האַנד) שוין דאָ!
שטיין: וואָס דאָ?
רעדער: דאָ!
ברויט: ווער דאָ? ס׳איז ווער געקומען, א גאַסט?
רעדער: ניין, נישט אינ׳ם גאַס, נאָר אינ׳ם גאָרטען.
אַלע: אָבער וואָס?
רעדער: האָב איך ... דעם מעדאַליאָן האָב איך געפֿונען ... אָ, דער מעדאַליאָן!
שטיין: געוואַלד, מיין קאָפּ!
ראָזא: פֿעליקס, כ׳חלש, מיין חתן! כאַ...כא. כא.
ברויט: (צוזאמען) ס׳איז מיר נישט גוט....
בלום: א סוף, אַני אומגליק נעבעך...
רעדער: אָ, דער מעדאַליאָן! דער מעדאַליאָן! (האלט אין דער הויך דעם מעדאַליאָן!).

פֿאָרהאַנג.

דאָס אויפפֿיהרונגס־רעכט ווערט געשיצט:

אין רוסלאַנד: דורכ'ן רוסישען דראַמאַטישען און מוזי־קאַלישען שריפֿטשטעלער־פֿערבאַנד אין פּעטערבורג.

אין פּוילען: דורכ'ן יודישען ליטעראַטען־און זשורנאַליסטען־פֿעראַיין אין לאָדז.